

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ตอน เรียงตามลำดับจุดประสงค์ของการวิจัยดังนี้

- ตอนที่ 1 แผนการสอนและแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- ตอนที่ 2 อุปสรรคและปัญหาของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
- ตอนที่ 3 ความสนใจการอ่านหนังสือของนักเรียน
- ตอนที่ 4 ทักษะคิดด้านการอ่านของนักเรียน ก่อนการทดลองและหลังการทดลองจัดกิจกรรม

ตอนที่ 1 แผนการสอนและแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น ประกอบด้วยแผนการสอน และแผนการจัดกิจกรรมเสริม ใช้เวลาสอนประมาณแผนละ 1-3 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 8 แผน และจัดกิจกรรมเสริม 6 ครั้ง สาระสำคัญของแผนการสอนมีดังนี้

1. องค์ประกอบของแผนการสอน

แผนการสอนแต่ละแผนมี 7 องค์ประกอบ คือ

1.1 ชื่อเรื่อง

1.2 ความคิดรวบยอด

1.3 จุดประสงค์ แบ่งออกเป็นจุดประสงค์ทั่วไป และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1.4 เนื้อหา

1.5 กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1.6 สื่อประกอบการเรียนรู้การสอน

1.7 การวัดและประเมินผล

2. ทักษะกระบวนการ 9 ชั้น ในแผนการสอน

การวิเคราะห์ทักษะกระบวนการ 9 ชั้น ในแผนการสอนครั้งนี้ นำเสนอเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของทักษะกระบวนการต่าง ๆ กับกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในแต่ละแผนการสอน รายละเอียดของการวิเคราะห์ทักษะกระบวนการ 9 ชั้น ในแผนการสอน ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงการวิเคราะห์ทักษะกระบวนการ 9 ชั้น ในแผนการสอน และกิจกรรมเสริม

แผนการสอน และกิจกรรมเสริม	ทักษะกระบวนการ 9 ชั้น	กิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ขึ้นกับทักษะ กระบวนการ
แผนการสอนที่ 1 : หนังสือ พาเพลิน กิจกรรมเสริมครั้งที่ 1 : การแนะนำหนังสือ	ชั้นการสร้างความคิดรวบรัด (1)	- เลือกอ่านหนังสือตามความสนใจของตนเอง - บอกประโยชน์ที่ได้จากการอ่านหนังสือ - เล่าเรื่องจากหนังสือที่อ่านให้เพื่อนฟัง - ยืมหนังสือไปอ่านตามความสนใจ
แผนการสอนที่ 2: การอ่าน ที่มุ่งประสงค์	ชั้นคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ (2)	- เขียนเรื่องย่อจากหนังสือที่ตนเองเลือกอ่าน - บอกแนวคิดหรือแก่นของเรื่องที่อ่าน
แผนการสอนที่ 3 : จาก ประสบการณ์...สู่การเขียน	ชั้นคิดทางเลือก (3) และชั้นประเมิน ทางเลือก (4)	- ตูมภาพที่กำหนดให้แล้วคิดสร้างเป็นเรื่องราว ตามจินตนาการและประสบการณ์ของตนเอง ถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นการเขียน

ตาราง 2 (ต่อ)

แผนการสอน และกิจกรรมเสริม	ทักษะกระบวนการ 9 ชั้น	กิจกรรมการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับทักษะ กระบวนการ
กิจกรรมเสริมครั้งที่ 2 : ยอตนักเขียน		- เขียนเรื่องและตั้งชื่อเรื่อง 2-3 ชื่อ และ ตัดสนใจเลือก 1 ชื่อ
แผนการสอนที่ 4 : หนังสือ สำหรับเด็กประเภทสาระ บันเทิง	ขั้นปฏิบัติ (5)	- ถอดโครงเรื่องที่กำหนดให้และบอกแก่นของ เรื่อง
แผนการสอนย่อย เรื่อง การ เขียนโครงเรื่องและเนื้อ เรื่องย่อ		- กำหนดแก่นของเรื่องและเขียนเรื่องได้ตาม ต้องการ
แผนการสอนย่อย เรื่อง เทคนิคการตั้งชื่อเรื่อง		- นำโครงเรื่องมาเขียนเป็นเนื้อเรื่องย่อและ ตั้งชื่อเรื่อง
กิจกรรมเสริมครั้งที่ 3 : ตอนจบของเรื่อง		- เขียนตอนจบของนิทานที่ได้ฟังและตั้งชื่อเรื่อง
แผนการสอนที่ 5 : คำ บรรยายภาพประกอบเรื่อง	ขั้นปฏิบัติ (5)	- เขียนคำบรรยายประกอบบทสนทนาจากเรื่อง ที่อ่านขึ้นเอง
แผนการสอนย่อย เรื่อง การ เขียนคำบรรยายและภาพ ประกอบเรื่อง		- กำหนดภาพประกอบบทบรรยายได้เหมาะสม

ตาราง 2 (ต่อ)

แผนการสอน และกิจกรรมเสริม	ทักษะกระบวนการ 9 ชั้น	กิจกรรมการเรียนรู้ที่ขึ้นกับทักษะ กระบวนการ
แผนการสอนย่อย เรื่อง การ วาดภาพประกอบเรื่อง เลียนแบบตัวอย่าง กิจกรรมเสริมครั้งที่ 4 : การ์ตูนหรรษา		- วาดภาพประกอบเรื่องตามบทบรรยาย - วาดภาพการ์ตูนประกอบบทหรือโครงเรื่อง
แผนการสอนที่ 6 : หนังสือ รูปเล่มจำลอง	ชั้นปฏิบัติด้วยความ ชื่นชอบ (6) และ ชั้นประเมิน ระหว่างปฏิบัติ(7)	
แผนการสอนย่อย เรื่อง การ วาดภาพประกอบและการ เขียนเรื่อง		- เขียนคำบรรยายและวาดภาพประกอบเรื่อง ได้ตามที่กำหนด
แผนการสอนย่อย เรื่อง การ ออกแบบหน้าปกและการ จัดรูปเล่มหนังสือ		- ออกแบบปก จัดรูปเล่มหนังสือและเข้าเล่ม หนังสือ
กิจกรรมเสริมครั้งที่ 5 : การทำหนังสือรูปเล่มจำลอง (ต่อ)		- แก้ไขปรับปรุงขณะปฏิบัติ

ตาราง 2 (ต่อ)

แผนการสอน และกิจกรรมเสริม	ทักษะกระบวนการ 9 ชั้น	กิจกรรมการเรียนรู้ที่ขึ้นกับทักษะ กระบวนการ
แผนการสอนที่ 7 : หนังสือ รูปเล่มจริง	ชั้นปฏิบัติด้วยความ ชั้นชม (6) และ ชั้นปรับปรุง (8)	- จัดทำหนังสือสำหรับเด็กเป็นรูปเล่มสมบูรณ์ที่มีภาพประกอบพร้อมคำบรรยายตั้งแต่หน้าปกแรกจนถึงหน้าสุดท้ายด้วยความประณีตและสวยงาม - แสดงความคิดเห็นจากการฟัง การอ่านหนังสือที่เพื่อนแต่งขึ้น
กิจกรรมเสริมครั้งที่ 6 : หนังสือของเพื่อน		
แผนการสอนที่ 8 : ชั้นชม ผลงานและประเมินผล	ชั้นประเมินผลรวม เพื่อให้เกิดความ ภูมิใจ (9)	- จัดแสดงผลงานการวาดภาพประกอบเรื่อง - จัดแสดงหนังสือเด็กที่นักเรียนจัดทำให้เพื่อนในโรงเรียนดู - มอบรางวัลและเกียรติบัตรแก่ผู้ชนะการประกวดยอดเยี่ยมก่อนและการจัดทำหนังสือเด็ก - ทำแบบประเมินผลการจัดกิจกรรมทั้งหมด

แผนการสอนและแผนการจัดกิจกรรมเสริมที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เมื่อนำไปทดลองใช้แล้วพบว่า กิจกรรมต่าง ๆ ในแผนดังกล่าวมีส่วนช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้ ความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือในห้องสมุด อันเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน นอกจากนั้นแล้วการได้อ่านงานเขียนของตนเองและของเพื่อนจากกิจกรรมการจัดทำหนังสือเด็ก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการทดลองนี้ ได้สร้างความภาคภูมิใจและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงานให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนเป็นอย่างดี ดังจะกล่าวถึงในตอนๆ 3 และตอนที่ 4 ต่อไป

อย่างไรก็ตามการจัดกิจกรรมการทดลองครั้งนี้มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมอยู่บ้าง รายละเอียดต่าง ๆ จะได้กล่าวถึงในตอนที่ 2

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการดำเนินการทดลองครั้งนี้ จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุด

2.2 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับกิจกรรมตามแผน

2.1 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุด อุปสรรคปัญหาที่มีผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมครั้งนี้ จำแนกออกได้ 3 เรื่อง คือ

2.1.1 ห้องสมุดไม่พร้อมที่จะเปิดให้ใช้บริการ อุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้นคือ โรงเรียนไม่เปิดห้องสมุดให้นักเรียน ได้ใช้บริการตั้งแต่สัปดาห์แรกของการเปิดเรียนภาคเรียนที่หนึ่ง ทำให้มีผลกระทบต่อเวลาการจัดกิจกรรมการทดลองที่ต้องขยายเวลาไปถึงภาคเรียนที่ 2 เพราะไม่สามารถจัดกิจกรรมซึ่งต้องใช้ห้องสมุดเป็นองค์ประกอบของกิจกรรมได้ในสัปดาห์แรกของภาคเรียนที่หนึ่งสาเหตุเนื่องมาจาก ครูบรรณารักษ์ซึ่งมีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ ต้องสอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกวิชา และครูผู้ช่วยบรรณารักษ์ก็ได้รับมอบหมายให้เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทำการสอนเวรระหว่างชั้น ป.4-5 วิชาคณิตศาสตร์, สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และภาษาอังกฤษ คิดเฉลี่ยเวลาทำการสอน 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือวันละ 4 ชั่วโมง เวลาว่างที่เหลือก็ใช้ในการตรวจงานนักเรียน และสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนบางรายที่มีปัญหาด้านการเรียน นอกจากนั้นยังได้รับภาระงานด้านอื่น ๆ อีก เช่น เป็นเจ้าหน้าที่จัดทำและจำหน่ายอาหารกลางวันแก่นักเรียน คนละ 1 วันในหนึ่งสัปดาห์

2.1.2 การย้ายห้องสมุด อุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้นคือ การจัดหมวดหมู่หนังสือการจัดหมวดหมู่หนังสือที่ชำรุด และการจัดบรรยากาศห้องสมุดให้เหมาะสมน่าอยู่ไม่ได้รับการจัดกระทำสาเหตุที่มีการย้ายห้องสมุดจากห้องเดิมซึ่งอยู่ในสถานที่นักเรียนสามารถเข้าไปใช้บริการได้นั้น ก็เพราะห้องสมุดเดิมอยู่คนละชั้นและไกลจากห้องเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นห้องเรียนของ

ครูบรรณารักษ์ ทำให้เกิดความไม่สะดวกต่อการดูแลและการจัดกิจกรรม จึงได้ย้ายห้องสมุดมาอยู่ติดกับห้องเรียนที่ครูบรรณารักษ์สอน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ในการดำเนินงานห้องสมุด แต่ในทางปฏิบัติจริงแล้ว ห้องสมุดยังคงไม่ได้รับการปรับปรุงเลย เหตุเพราะครูบรรณารักษ์ไม่มีเวลาพอที่จะมาบริหารงานห้องสมุด ดังที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นแล้ว

2.1.3 การจัดกิจกรรมห้องสมุด ทางโรงเรียนโดยครูบรรณารักษ์และครูผู้ช่วยบรรณารักษ์ไม่ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้เข้าใช้บริการจากห้องสมุดเป็นเวลาประมาณ 2 เดือน นับตั้งแต่วันแรกของการเปิดภาคเรียน ในปีการศึกษา 2535 สาเหตุมาจากห้องสมุดไม่พร้อมที่จะเปิดบริการแก่ครูและนักเรียน

ปัญหาความไม่พร้อมของห้องสมุดดังกล่าว ส่งผลกระทบให้การทดลองไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะต้องใช้หนังสือส่วนหนึ่งจากห้องสมุดโรงเรียน และสถานที่ประกอบการจัดกิจกรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ปรึกษากับอาจารย์ใหญ่ขอความร่วมมือจากคณะครูในโรงเรียนช่วยกันจัดซ่อมแซมหนังสือที่ชำรุด จัดหมวดหมู่หนังสือ และตกแต่งห้องสมุดให้อยู่ในสภาพที่นักเรียนสามารถใช้บริการได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยและคณะครูได้ใช้เวลาในการจัดปรับปรุงห้องสมุดเป็นเวลา 3 สัปดาห์ ซึ่งเป็นเหตุให้การทดลองล่าช้าไม่เป็นไปตามกำหนดเวลา โดยขยายเวลาในการทดลองไปถึงภาคเรียนที่สอง

2.2 ปัญหาที่ต้องแก้ไขระหว่างการจัดกิจกรรมตามแผน รายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาการเรียนที่พบและได้แก้ไขในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยใช้การเขียนเป็นสื่อกระตุ้น จำแนกออกตามแผนการสอนและกิจกรรมเสริม เรียงตามลำดับต่อไปนี้

2.2.1 แผนการสอนที่ 1 หนังสือพาเพลิน และกิจกรรมเสริมครั้งที่ 1 แผนการสอนที่ 1 ประกอบด้วย แผนการสอนย่อย 2 เรื่อง คือ เรื่อง ครูเล่าให้ฟัง และเรื่อง นิทานที่ฉันชอบ สำหรับกิจกรรมเสริมครั้งที่ 1 เป็นเรื่อง การแนะนำหนังสือ

แผนการสอนย่อย เรื่องครูเล่าให้ฟัง เป็นกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ โดยครูนำภาพที่มีอยู่ในหนังสือนิทานมาวาดขยายภาพให้ใหญ่ขึ้นเพื่อให้นักเรียนมองเห็นภาพได้ชัดเจน เมื่อเล่าเรื่องจบแล้วให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังประมาณ 4 คน ต่อจากนั้นให้เขียนตอนแบบประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังเป็นรายบุคคล ส่งให้ครูตรวจสอบความถูกต้องในการ

เขียนตอบแบบประเมิน จากการสังเกตและสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมนี้พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจในกิจกรรมนี้ และชอบที่จะฟังนิทานที่มีผู้เล่าให้ฟัง

ปัญหา ในการเขียนตอบคำถามจากแบบประเมินสิ่งที่ได้จากการฟัง เป็นการตอบคำถามจากเรื่องที่ฟัง นักเรียนมีความเข้าใจ และสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องทุกคน แต่ปัญหาและอุปสรรคที่พบคือ การเขียนสะกดคำผิดในการเขียนตอบคำถามจากแบบประเมิน เช่นคำว่า "ช่วยเหลือ" เขียนผิดเป็น "ช่วยเหลือ", "ช่วยเหลือก" หรือ "ส่นอง" เขียนผิดเป็น "สะหนอง" เป็นต้น

แผนการสอนย่อย เรื่องนิทานที่นักเรียนชอบ กิจกรรมนี้เริ่มจากการให้นักเรียนเลือกอ่านหนังสือที่ตนเองชอบและสนใจ อ่านจบแล้วนำเรื่องที่อ่านมาเล่าให้เพื่อนฟังคนละ 1 เรื่อง ใช้เวลาเล่าประมาณคนละ 5-7 นาที เขียนบันทึกการอ่านลงในแบบฟอร์มบันทึกการอ่านตามเรื่องที่แต่ละคนเล่า ส่งให้ครูตรวจความถูกต้องในการเขียน

ปัญหา ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมนี้ จำแนกได้ 3 เรื่อง คือ

1. การเลือกหนังสืออ่านไม่เหมาะสมกับความสามารถ นักเรียนที่อ่านและเขียนไม่คล่อง จะยืมหนังสือไปอ่าน โดยไม่พิจารณาถึงความยากง่ายของเนื้อหาและประเภทของหนังสือ เมื่อยืมไปอ่านแล้ว อ่านไม่จบนำกลับมาคืนและชี้แจงเหตุผลว่าเนื้อเรื่องยาวเกินไป ไม่สามารถอ่านให้จบและนำมาเล่าให้เพื่อนฟังได้

2. ขาดทักษะในการอ่านจับใจความสำคัญ นักเรียนที่อ่านและเขียนไม่คล่อง จะจำเรื่องที่เล่าไม่ได้ และเล่าให้เพื่อนฟังได้ไม่จบเรื่อง การลำดับเรื่องในการเล่าสับสน วกวน และมีบางส่วนของนักเรียนขาดความมั่นใจในตนเองในการแสดงออกด้านการพูดให้เพื่อน ๆ ฟัง

3. เวลาในการเล่าเรื่องไม่เพียงพอ การใช้เวลาในการเล่าเรื่องให้เพื่อนฟังไม่เป็นไปตามเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการสอน เพราะนักเรียนกลุ่มที่อ่านและเขียนไม่คล่อง จะใช้เวลาเล่าเรื่องโดยประมาณคนละ 8-10 นาที เพราะจำเนื้อเรื่องไม่ได้ ครูต้องคอยใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนเชื่อมโยงเรื่องราวที่จะเล่าต่อให้จบหรือสมบูรณ์ที่สุด เมื่อเล่าจบแล้วก็ให้ผู้ฟังถามคำถามประมาณ 1-2 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อคิด ประโยชน์หรือปัญหาอื่นๆ ที่ต้องการทราบ ดังนั้น กิจกรรมนี้จึงได้ขยายเวลาการจัดกิจกรรมขึ้นในช่วงพักกลางวัน และในช่วงโม่งการเรียนการสอน บางวิชาที่ครูประจำวิชาไม่ได้สอนเนื่องจากลาหรือไปราชการ ประชุม อบรมสัมมนา เป็นต้น

กิจกรรมเสริมครั้งที่ 1 การแนะนำหนังสือ กิจกรรมประกอบด้วย การเล่าเรื่องจากหนังสืออย่างย่อ ๆ พอเป็นสังเขป เน้นการวิเคราะห์ข้อดีหรือประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับ และเชิญชวนให้นักเรียนยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน โดยครูนำหนังสือจากห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมาเพิ่มจำนวนให้มากขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกยืมหนังสือไปอ่านได้ตามความชอบและความสนใจ

ปัญหา หลังจากจัดกิจกรรมนี้แล้ว นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการยืมหนังสือไปอ่านมากขึ้น คือ ทุกคนยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน ดังนั้นจึงไม่พบปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมครั้งนี้

2.2.2 แผนการสอนที่ 2 การอ่านที่พึงประสงค์ กิจกรรมของแผนการสอนนี้มุ่งเน้นให้นักเรียนเข้าใจวิธีการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องและฝึกการอ่านจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน อ่านจบแล้วนำใจความสำคัญของเรื่องเขียนสรุปเป็นเรื่องย่อในแบบบันทึกการอ่านของโครงการยอดนักอ่านตามที่กำหนดให้ พบว่า นักเรียนบางส่วนเขียนแบบบันทึกการอ่านไม่สมบูรณ์ เพราะเก็บใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ไม่สมบูรณ์ โดยเฉพาะเรื่องที่เขียนเป็นบทร้อยกรองจะมีบางคนยกข้อความที่เป็นบทร้อยกรองมาเขียนในแบบบันทึกการอ่าน โดยไม่ตัดแปลงให้เป็นร้อยแก้วตามความเข้าใจของตนเองก่อน ซึ่งวิเคราะห์สาเหตุได้ว่ามาจากนักเรียนขาดทักษะในการอ่านจับใจความสำคัญ นอกจากนั้นก็เป็นปัญหาเกี่ยวกับการเขียนสะกดคำผิดซึ่งพบอยู่บ้างเพียงเล็กน้อย

2.2.3 แผนการสอนที่ 3 จากประสบการณ์...สู่การเขียน และกิจกรรมเสริมครั้งที่ 2 เป็นกิจกรรมการฝึกเขียนเรื่องจากภาพที่กำหนดให้พร้อมตั้งชื่อเรื่อง ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ประสบการณ์จากการฟัง การพูด การอ่าน และจินตนาการของตนเอง ถ่ายทอดเป็นการเขียนเรื่องราวตามที่ต้องการ

ปัญหา ก่อนที่นักเรียนจะได้เขียนเรื่องจากภาพที่ครูนำมาติดให้ดูนั้น ได้มีการชี้แจงให้ทราบว่าจะมีการประกวดการเขียนเรื่องจากภาพ และมอบรางวัลให้แก่ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากลำดับที่ 1-3 โดยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนผลงานกันอ่านทุกคน และเป็นผู้ตัดสินให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ครูกำหนดขึ้น เมื่อนำไปปฏิบัติจริงแล้วพบว่าเกิดความล่าช้าในการตัดสิน เพราะนักเรียน

บางคนอ่านได้ช้า และยังต้องกังวลเรื่องการตัดสินใจให้คะแนนอีกจึงเปลี่ยนให้ครูเป็นผู้ตัดสินผลงานเขียนเอง นอกจากนั้น ปัญหาที่พบอีกประการหนึ่งซึ่งผู้วิจัยได้สังเกตว่าพบทุกครั้งที่มีการเขียน คือ การเขียนสะกดคำไม่ถูกต้อง เช่น คำว่าปราสาท เขียนผิดเป็น ประสาท เสร้าโศก เขียนผิดเป็น เล้าโศก เป็นต้น สำหรับการนำเสนอเรื่องราวด้วยการเขียนเรื่องจากภาพนั้น ส่วนมากจะมีแนวการเขียนที่คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันบ้างเล็กน้อยสลับกันไปขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลได้สะสมไว้

กิจกรรมเสริมครั้งที่ 2 ขอดนักเขียน เป็นกิจกรรมเขียนเรื่องจากคำที่กำหนดให้ 5 คำ โดยใช้มวลประสบการณ์และจินตนาการของแต่ละบุคคล เขียนเป็นเรื่องราวที่ให้ความบันเทิง พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่องด้วย

ปัญหา เนื่องจากกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมเสริมที่จัดในช่วงพักกลางวัน ใช้เวลาประมาณ 30 นาที ทำให้นักเรียนบางส่วนเขียนเรื่องไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนดให้ ต้องขออนุญาตนำไปเขียนต่อนอกเวลาของการจัดกิจกรรม ดังนั้น การตัดสินผลการประกวดงานเขียนของนักเรียนที่ใช้เวลาเกินจากที่กำหนดให้ จึงได้รับการพิจารณาให้ได้รับรางวัลการเขียนประเภทชมเชยเท่านั้น เพราะไม่สามารถปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.2.4 แผนการสอนที่ 4 หนังสือสำหรับเด็กประเภทสารบันเทิง และกิจกรรมเสริมครั้งที่ 3 แผนการสอนนี้ประกอบด้วย แผนการสอนย่อย 2 เรื่อง คือ แผนการสอนเรื่อง การเขียนโครงเรื่องและเนื้อเรื่องย่อ และแผนการสอนย่อยเรื่อง เทคนิคการตั้งชื่อเรื่อง กิจกรรมเสริมครั้งที่ 3 ตอนจบของเรื่อง

แผนการสอนย่อย เรื่องการเขียนโครงเรื่องและเนื้อเรื่องย่อ กิจกรรมในแผนการสอนนี้สอนให้นักเรียนเข้าใจลำดับขั้นตอนการเขียนเรื่องและฝึกปฏิบัติเขียนโครงเรื่องและเนื้อเรื่องย่อเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-6 คน โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสาร ขั้นตอนการเขียนโครงเรื่อง ฝึกถอดโครงเรื่อง และเขียนโครงเรื่องตามความคิดจินตนาการของนักเรียนเอง

ปัญหา หลังจากครูอธิบายลำดับขั้นตอนการเขียนโครงเรื่องและฝึกถอดโครงเรื่องแล้ว แบ่งกลุ่มให้นักเรียนฝึกเขียนเรื่องตามขั้นตอนที่ได้เรียนไป พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้น ได้แก่

All rights reserved

(1) เวลาที่ใช้ทำการสอนไม่เป็นไปตามที่กำหนด ในการจัดกิจกรรมต้องเพิ่มเวลาการสอนจาก 1 ชั่วโมง เป็น 2 ชั่วโมง เพราะต้องสอนให้ครบตามกิจกรรมที่กำหนดให้ สาเหตุมาจากนักเรียนใช้เวลาฝึกปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการสอนมากกว่าเวลาที่กำหนดไว้

(2) การเขียนโครงเรื่อง ตอนแรก ๆ นักเรียนไม่สามารถกำหนดแก่นของเรื่องก่อนที่จะเขียนโครงเรื่องได้ เมื่อเขียนเสร็จแล้ว จึงมาสรุปแก่นของเรื่อง โดยครูเป็นผู้ช่วยตั้งคำถามถามนักเรียนเกี่ยวกับ บทบาท การกระทำ และผลของการทำของตัวละครในเรื่องที่ให้ข้อคิดแก่นักเรียน นำคำตอบที่ได้มาสรุปเป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ เพื่อกำหนดแก่นแก่นของเรื่อง

(3) การเขียนสะกิดคำผิด การเขียนสะกิดคำผิดยังคงพบอยู่ในทุกกลุ่ม บางกลุ่มจะเขียนตามความเคยชินในการพูด หรือการอ่านที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ เช่น "ปลุกให้ตื่นนอน" เขียนผิดเป็น "ปลุกให้ตื่นนอน" "เรื้อย ๆ" เขียนผิดเป็น "เรื้อย ๆ" "ซื้ซลาด" เขียนผิดเป็น "ซื้ซาด" เป็นต้น

แผนการสอนย่อย เรื่องเทคนิคการตั้งชื่อเรื่อง แผนการสอนนี้จัดสอนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการ และขั้นตอนในการตั้งชื่อเรื่องที่เหมาะสมกับเรื่องที่แต่งขึ้น และเพื่อให้เกิดความสนใจจากผู้อ่านมากยิ่งขึ้น เมื่อเห็นชื่อเรื่องของหนังสือที่นักเรียนช่วยกันจัดทำ

ปัญหา กิจกรรมการเรียนการสอนในแผนนี้เป็นไปตามขั้นตอน และเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการสอน จึงไม่พบปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมครั้งนี้

กิจกรรมเสริมครั้งที่ 3 ตอนจบของเรื่อง กิจกรรมนี้จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกใช้ความคิด ประสพการณ์ของแต่ละบุคคล เขียนตอนจบของเรื่องพร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่องจากเรื่องราวที่ครูอ่านให้ฟัง ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่มีตอนจบ เป็นการทบทวนการเขียนเรื่องและตั้งชื่อเรื่อง โดยใช้ความรู้ที่เรียนมาแล้วประกอบการปฏิบัติกิจกรรมนี้

ปัญหา จากการตรวจผลงานของนักเรียนพบปัญหาดังต่อไปนี้

(1) การเขียนสะกิดคำผิด เช่น "กลับบ้าน" เขียนผิดเป็น "กับบ้าน"

(2) การเขียนคำตกหล่น เช่น "เรียว" เขียนผิดเป็น "เรียว"

(3) การเขียนวรรณยุกต์ไม่ถูกต้องตามตำแหน่งของคำ เช่น "สีหม่น" เขียนผิด

เป็น "สีหม่น"

(4) เวลาสำหรับการเขียนไม่เพียงพอ พบว่านักเรียนที่อ่านและเขียนไม่คล่อง จะเขียนเรื่องไม่เสร็จตามกำหนดเวลา ซึ่งต้องอนุโลมให้ไปทำตอนนอกเวลาและนำมาส่งครูเพื่อตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง

2.2.5 แผนการสอนที่ 5 คำบรรยายและภาพประกอบเรื่อง และกิจกรรมเสริมครั้งที่ 4 ประกอบด้วย แผนการสอนย่อย 2 เรื่อง คือ แผนการสอนย่อยเรื่องการเขียนคำบรรยายและภาพประกอบเรื่อง แผนการสอนเรื่องการวาดภาพประกอบเรื่องเขียนแบบตัวอย่าง และกิจกรรมเสริมครั้งที่ 4 การดูหนัง

แผนการสอนย่อย เรื่องการเขียนคำบรรยายและภาพประกอบเรื่อง กิจกรรมจากแผนการสอนนี้ มุ่งให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการเขียนคำบรรยายภาพและกำหนดภาพประกอบเรื่อง โดยนำเนื้อเรื่องย่อที่นักเรียนแต่งขึ้นเองมาเขียนคำบรรยาย และกำหนดภาพประกอบ หารายละเอียดว่า เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร มีคำบรรยายและบทสนทนาอย่างไร เริ่มตั้งแต่หน้าปกแรกจนถึงหน้าสุดท้าย

ปัญหา เมื่อให้แนวทางการเขียนคำบรรยายและการกำหนดภาพประกอบเรื่องแล้วให้นักเรียนนำเนื้อเรื่องย่อที่ช่วยกันแต่งมาเขียนคำบรรยายและกำหนดภาพประกอบ พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นคือ เรื่องของการเขียน ได้แก่ การเขียนสะกดคำผิด การเขียนคำตกหล่น และการเขียนบรรยายเหตุการณ์ในเรื่องที่ผิดไปจากความจริง หรือธรรมชาติของสิ่งที่กล่าวถึง ตัวอย่างเช่น "กานบินอยู่บนท้องฟ้าเห็นเต่าสุนัขจึงจอกเป็นสีขาว จึงรีบบินลงมาอย่างรวดเร็ว ด้วยความหิวทำให้กามองเห็นเต่าสุนัขจึงจอกเป็นก้อนเนื้อกริบจิกกินทันที" โดยความเป็นจริงแล้ว ก้อนเนื้อไม่ควรจะเป็นสีขาวและอาหารของกาคควรจะเป็นตัวหนอนมากกว่าก้อนเนื้อ ดังนั้น เพื่อความเหมาะสมจึงควรเปลี่ยนคำว่าก้อนเนื้อเป็นตัวหนอนแทน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้อธิบายให้นักเรียนทราบ เพื่อจะได้นำไปเป็นแนวทางการเขียนที่ถูกต้องในโอกาสต่อไป

แผนการสอนย่อย เรื่องการวาดภาพประกอบเรื่องเขียนแบบตัวอย่าง เป็นกิจกรรมการฝึกวาดภาพการ์ตูนลายเส้นอย่างง่าย และการวาดภาพเขียนแบบตัวอย่างจากหนังสือที่มีในห้องสมุดโรงเรียน เป็นการเลือกภาพจากตัวอย่างในหนังสือมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่นักเรียนแต่งขึ้นเอง

ปัญหา เมื่อสอนหลักเบื้องต้นในการวาดภาพการรู้ตนลายเส้นอย่างง่ายให้นักเรียนแล้วให้นักเรียนฝึกปฏิบัติวาดภาพการรู้ตน ปรากฏว่านักเรียนชอบกิจกรรมนี้มากและสามารถวาดรูปเลียนแบบตัวอย่างได้ จึงไม่มีปัญหาในการจัดกิจกรรมนี้

กิจกรรมเสริมครั้งที่ 4 การรู้ตนธรรมชาติ เป็นกิจกรรมการวาดภาพการรู้ตนจากบทร้อยกรองที่แสดงถึงกิริยาท่าทางในลักษณะต่างๆ ของตัวละครที่ปรากฏในบทร้อยกรอง เพื่อส่งเสริมทักษะการวาดภาพและให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่นักเรียน

ปัญหา นักเรียนบางส่วนทำงานไม่เสร็จตามกำหนดเวลา แต่มีความตั้งใจที่จะวาดภาพให้สมบูรณ์ที่สุด จึงอนุญาตให้นำไปทำต่อที่บ้าน กิจกรรมนี้นักเรียนชอบและให้ความสนใจมากเท่า ๆ กับกิจกรรมของแผนการสอนเรื่องครูล่าให้ฟัง

2.2.6 แผนการสอนที่ 6 หนังสือรูปเล่มจำลอง และกิจกรรมเสริมครั้งที่ 5 ประกอบด้วยแผนการสอนย่อย 2 เรื่อง คือ แผนการสอนย่อย เรื่องการวาดภาพประกอบและการเขียนเรื่องแผนการสอนย่อย เรื่องการออกแบบหน้าปกและการจัดรูปเล่มหนังสือ และกิจกรรมเสริมครั้งที่ 5 การทำหนังสือรูปเล่มจำลอง (ต่อ)

แผนการสอนย่อย เรื่องการวาดภาพประกอบและการเขียนเรื่อง กิจกรรมประกอบด้วย การนำรายละเอียดของภาพที่เขียนบอกไว้มาวาดเป็นภาพที่สมบูรณ์ในกระดาษว่างที่มีขนาดเท่าหนังสือรูปเล่มจริง และการเขียนคำบรรยายที่ใช้ตัวอักษรที่มีขนาดความสูงเท่ากับ 0.5 เซนติเมตร ภาพวาดและตัวอักษรในการเขียนคำบรรยายมีลักษณะเหมือนหนังสือรูปเล่มจริงทุกประการ

ปัญหา เมื่ออธิบายวิธีการแบ่งเนื้อที่กระดาษสำหรับการเขียนคำบรรยาย และการวาดภาพประกอบให้นักเรียนแล้ว นักเรียนได้จัดทำหนังสือรูปเล่มจำลอง โดยใช้เนื้อเรื่องที่แต่ละกลุ่มช่วยกันแต่งขึ้น ปัญหาที่พบในกิจกรรมนี้ ได้แก่

- การเขียนตัวอักษรไม่เท่ากัน การเขียนตัวอักษรในส่วนที่เป็นคำบรรยายมีขนาดความกว้างและความสูงของตัวอักษรไม่เท่ากัน สาเหตุเพราะนักเรียนหลายคนช่วยกันเขียนเพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ดังนั้น ลายมือหรือตัวอักษรที่ปรากฏจึงไม่สวยงามและเป็นระเบียบเท่าที่ควร

- การวาดภาพประกอบเรื่องชาตความสมดุลย์ การวาดภาพประกอบคำบรรยาย มีภาพบางส่วนที่มีขนาดไม่สมดุลย์กับเนื้อที่ และชาตรายละเอียดที่เหมาสมสอตคล้องกับคำบรรยาย ซึ่งได้ชี้แจงข้อบกพร่องให้นักเรียนทราบเพื่อนำไปปรับปรุงงานของตนให้ดีขึ้น

แผนการสอนย่อย เรื่องการออกแบบหน้าปกและการจัดรูปเล่มหนังสือ การออกแบบ หน้าปกหนังสือ คือ การวาดภาพและเขียนชื่อเรื่องบนหน้าปกหนังสือ และการจัดรูปเล่มหนังสือ หมายถึงการจัดเรียงลำดับหน้าของเรื่องที่เขียนตามเหตุการณ์ เริ่มตั้งแต่หน้าปกแรกจนถึงหน้า สุดท้าย แล้วนำไปเย็บเล่มเข้าปกเหมือนหนังสือรูปเล่มสมบูรณ์

ปัญหา เมื่อนักเรียนกำหนดภาพที่จะนำมาวาดประกอบชื่อเรื่องบนหน้าปกหนังสือได้ แล้ว ก็วาดโดยดูตัวอย่างจากหนังสือประเภทต่าง ๆ ในห้องสมุด และปรับเปลี่ยนบางส่วนตามความต้องการ ปรากฏว่ามีบางกลุ่มออกแบบภาพปกและเขียนชื่อเรื่อง ไม่สมดุลย์กัน เช่น ภาพใหญ่ ขนาด ตัวอักษรเล็ก หรือการวางตำแหน่งของภาพไม่เหมาสมกับหน้ากระดาษ เป็นต้น ข้อบกพร่อง ดังกล่าวนี้นักวิจัยได้ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจแก่นักเรียนอย่างทั่วถึงเพื่อสร้างความมั่นใจในการทำงานให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

กิจกรรมเสริมครั้งที่ 5 การทำหนังสือรูปเล่มจำลอง (ต่อ) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรม ต่อเนื่องจากแผนการสอนเดิม ปัญหาที่มีลักษณะคล้ายกันกับแผนการสอนย่อย เรื่องการออกแบบหน้าปก และการจัดรูปเล่มหนังสือซึ่งครูสามารถแนะนำให้นักเรียนแก้ไขได้

2.2.7 แผนการสอนที่ 7 หนังสือรูปเล่มจริง และกิจกรรมเสริมครั้งที่ 6 ชั้นนี้จะ เป็นการนำหนังสือรูปเล่มจำลองเป็นต้นแบบในการจัดทำหนังสือรูปเล่มสมบูรณ์ ภาพประกอบและ คำอธิบายมีลักษณะเหมือนหนังสือรูปเล่มจำลอง แต่จะเพิ่มเติมในส่วนของการระบายสีภาพประกอบ ให้ดูสวยงามขึ้น และการเขียนตัวหนังสือใช้ปากกาเขียนแทนการเขียนด้วยดินสอ

กิจกรรมเสริมครั้งที่ 6 หนังสือของเพื่อน เป็นกิจกรรมการแลกเปลี่ยนกันอ่านหนังสือ สำหรับเด็กที่นักเรียนแต่งขึ้นเอง โดยครูเป็นผู้เลือกหนังสือมา 1 เล่ม ให้ตัวแทนของกลุ่มมาอ่าน เรื่องที่แต่งขึ้นให้เพื่อนฟัง เมื่ออ่านจบแล้วให้ผู้ฟังตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ อ่านให้ฟัง และเชิญชวนให้แลกเปลี่ยนกันอ่านหนังสือเล่มอื่นให้ครบทั้ง 5 เล่ม

All rights reserved

ปัญหา จากการสังเกตพบว่า นักเรียนให้ความสนใจในการฟังเรื่องที่เพื่อนอ่านให้ฟังมาก สามารถตอบคำถามได้ มีความกระตือรือร้นที่จะอ่านงานเขียนเพื่อน ซึ่งผู้วิจัยได้แนะนำให้ใช้เวลาว่างอื่นที่นอกเหนือไปจากการจัดกิจกรรมครั้งนี้ แลกเปลี่ยนกันอ่านหนังสือ และได้รับความพอใจจากนักเรียนเป็นอย่างดี จึงนับได้ว่าไม่มีอุปสรรคปัญหาใดจากการจัดกิจกรรมครั้งนี้

ปัญหา เมื่อนักเรียนได้รับทราบคำชี้แจงและอุปกรณ์ในการจัดทำหนังสือแล้ว แต่ละกลุ่มก็ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ มีบางกลุ่มระบายสีภาพประกอบด้วยความรีบร้อนทำให้ภาพไม่สวยงามเท่าที่ควร ต้องแก้ไขโดยลบออกด้วยยางลบดินสอ แล้วระบายสีใหม่ในส่วนที่บกพร่องภายใต้การดูแลและการให้คำแนะนำจากครูอย่างทั่วถึง

แผนการสอนที่ 8 ชิ้นชมผลงานและประเมินผล เป็นกิจกรรมแสดงผลงานการวาดภาพประกอบเรื่องการประกาศรายชื่อยอดนักอ่าน การแจ้งผลการประกวดการจัดทำหนังสือเด็ก และการมอบรางวัลและเกียรติบัตรแก่ผู้ชนะการประกวดทุกประเภท และประเมินผลการจัดกิจกรรมทั้งหมด

ปัญหา ในการจัดเตรียมผลงานเพื่อแสดงให้นักเรียนทุกชั้นได้เข้าชมอย่างทั่วถึงนั้น ปัญหาที่พบคือ ระยะเวลาในการเตรียมการสั้น ซึ่งมีผลให้ครูต้องช่วยในการจัดเตรียมงาน เช่น การจัดทำกรอบและติดกระดาษรองพื้นของผลงานในส่วนที่เป็นการประกวดการวาดภาพประกอบเรื่อง เพื่อให้ผลงานจัดแสดงทันตามกำหนดเวลา และก็สามารถแก้ไขให้สำเร็จได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

เมื่อดำเนินกิจกรรมครบตามแผนแล้ว ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทุกคนประเมินผลการจัดกิจกรรมทั้งหมด โดยการตอบแบบประเมินที่ได้จัดเตรียมไว้ สรุปได้ว่ากิจกรรมยอดนักอ่านเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจให้ความสนุกสนาน และการอ่านหนังสือหลายประเภทสามารถช่วยให้การเขียนเรื่องหรือแต่งนิทานได้ กิจกรรมการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กนั้นเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และได้รับความรู้ไปพร้อมๆ กัน สำหรับสมาชิกในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กนั้น ควรจัดให้มีสมาชิกกลุ่มละ 3-5 คน สุดท้ายคือเรื่องของระยะเวลาในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้งหมด นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมแล้ว และควรจัดต่อเนื่องกันไปโดยจัดให้เป็นกิจกรรมหนึ่งของห้องสมุด

การศึกษาปัญหาของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สรุปได้ดังนี้

ก่อนการดำเนินการทดลอง ห้องสมุดไม่ได้เปิดให้บริการแก่นักเรียน นักเรียนไม่สามารถเข้าใช้บริการได้ ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมตามแผนการสอนที่เตรียมไว้เพราะกิจกรรมที่จัดต้องใช้ห้องสมุดในส่วนของการเข้าไปใช้บริการอย่างถูกต้อง ตลอดจนการเลือกหาหนังสือที่นักเรียนชอบไปอ่านตามความสนใจของแต่ละบุคคล สาเหตุเพราะครูบรรณารักษ์ไม่มีเวลาทำหน้าที่บรรณารักษ์ เพราะต้องสอนประจำชั้นทุกวิชาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นอกจากนั้นยังมีการะงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียนให้จัดทำด้วย ดังนั้น จึงต้องจัดปรับปรุงงานเทคนิคห้องสมุดเพื่อให้ นักเรียนได้เข้าใช้บริการ และได้ใช้เวลาในการดำเนินการร่วม 3 สัปดาห์ ซึ่งส่งผลให้วัน เวลาในการจัดกิจกรรมไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน การทดลองจัดกิจกรรมนี้จึงต้องเลื่อนไปถึงภาคเรียนที่ 2 ด้วย

ขั้นเตรียมและนำเข้าสู่กิจกรรม (แผนการสอนที่ 1 - แผนการสอนที่ 2) ปัญหาที่เกิดขึ้นและการแก้ไขปัญหา ได้แก่

1. เวลาในการจัดกิจกรรม เวลาในการจัดกิจกรรมไม่ตรงตามกำหนดในแผนการสอน เนื่องจากนักเรียนที่อ่านและเขียนไม่คล่อง ใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมมากกว่าที่กำหนดไว้เพราะขาดทักษะการอ่านจับใจความและทักษะการเขียน ทำให้ต้องขยายเวลาในการจัดกิจกรรมออกไปอีก เพื่อให้ นักเรียนได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึง ซึ่งส่วนมากจะใช้เวลาในช่วงนักเรียนรับประทานอาหารกลางวัน

2. การอ่านจับใจความสำคัญ การจัดกิจกรรมในส่วนของการอ่านเรื่องและการเล่าเรื่อง ให้เพื่อนฟัง พบว่า นักเรียนที่อ่านและเขียนไม่คล่อง จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ไม่จบเรื่อง เมื่อนำเรื่องที่อ่านมาเล่าให้เพื่อนฟังจึงไม่สามารถเล่าได้จบเรื่อง ครูต้องเป็นผู้ช่วยป้อนคำถามให้นักเรียน ลำดับความคิดของเรื่องที่จะเล่าให้ถูกต้องสมบูรณ์

3. การเขียน สำหรับเรื่องการเขียนนั้น พบว่าเป็นปัญหาที่สัมพันธ์กับการอ่าน คือ นักเรียนที่อ่านและเขียนไม่คล่องจะเขียนเนื้อเรื่องย่อที่อ่านลงในแบบบันทึกการอ่าน ไม่ครบสมบูรณ์ตามเนื้อเรื่อง นอกจากนั้น ก็จะเป็นเรื่องของการเขียนสะกดคำผิด หรือการเขียนตามภาษาพูดที่นักเรียนเคยชิน ดังตัวอย่างที่ได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้น

ขั้นตอนกิจกรรม (แผนการสอนที่ 3-แผนการสอนที่ 7) ปัญหาที่เกิดขึ้น และการแก้ไข
ปัญหา ได้แก่

1. เวลาในการจัดกิจกรรม เวลาในการจัดกิจกรรมไม่ตรงตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน
แต่ก็สามารถแก้ไขได้โดยการมอบหมายงานให้นักเรียนไปทำก่อนนอกคาบเวลาเรียน

2. การจัดทำหนังสือเป็นรูปเล่มจำลอง ปัญหาที่พบคือ การเขียนสะกดคำผิด การเขียนคำ
ตกหล่น การใช้สำนวนภาษาในการเขียนเรื่องผิดไปจากธรรมชาติหรือความเป็นจริงของเรื่องที่
เขียน นอกจากนั้นก็เป็นปัญหาเกี่ยวกับการวาดภาพประกอบเรื่อง ในบางกลุ่มวาดภาพประกอบเรื่อง
ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับฉากและตัวละครในเรื่อง ภาพขาดความสมดุลง เป็นต้น ข้อบกพร่อง
ดังกล่าวนี้ ได้ดำเนินการแก้ไขโดยให้คำแนะนำแก่นักเรียนช่วยกันหาภาพต่าง ๆ จากตัวอย่าง
หนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุดหรือที่อื่น ๆ มาปรับปรุงงานของกลุ่มให้ดีขึ้นภายใต้การดูแลและให้คำปรึกษา
ตลอดจนการเสริมแรงด้วยวาจาแก่นักเรียนในขณะปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดและทั่วถึงทุกกลุ่ม ทำใ้
นักเรียนสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

3. การจัดทำหนังสือรูปเล่มจริง เป็นการจัดทำหนังสือที่มีขนาดของรูปเล่ม การวาดภาพ
และการเขียนคำบรรยายประกอบภาพ ขนาดของตัวอักษรเหมือนกับหนังสือรูปเล่มจำลองทุกประการ
แต่จะเพิ่มเติมในส่วนของการระบายสีภาพประกอบ ปัญหาที่พบคือ การระบายสีภาพไม่เรียบเสมอกัน
บางภาพจะระบายสีอ่อน บางภาพจะมีสีเข้ม และการระบายสีเลอะออกจากกรอบของภาพที่วาด
ทำให้ภาพไม่สวยงาม การแก้ไขข้อบกพร่องนี้ได้ให้คำแนะนำแก่นักเรียนเป็นรายกลุ่มอย่างทั่วถึง
และดูแลอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาที่นักเรียนแก้ไขปรับปรุงงานของตนเอง

ขั้นสรุป (แผนการสอนที่ 8) เป็นการจัดแสดงผลงานของนักเรียนที่ได้จากการจัด
กิจกรรมการทดลอง คือ ภาพวาดประกอบเรื่อง และหนังสือเด็ก นอกจากนั้นเป็นการมอบรางวัล
และเกียรติบัตรแก่ผู้ชนะการประกวดยอดเยี่ยม การจัดทำหนังสือเด็ก การประเมินผลการจัด
กิจกรรมการทดลองทั้งหมดโดยนักเรียนผู้ประเมิน และการนำผลงานดังกล่าวมอบให้ห้องสมุดเพื่อ
ให้นักเรียนชั้นอื่นได้อ่านอย่างทั่วถึง

ปัญหา เป็นเรื่องของเวลาในการจัดเตรียมงานมีน้อย ซึ่งแก้ไขโดยผู้วิจัยได้ช่วยเหลือ
ในการจัดเตรียมผลงาน และสามารถนำไปจัดแสดงได้ทันตามกำหนดเวลา

ตอนที่ 3 การศึกษาความสนใจการอ่านหนังสือของนักเรียน

การศึกษาความสนใจการอ่านของนักเรียน เป็นการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 23 คน วิเคราะห์พฤติกรรมจากแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้บริการห้องสมุด และการอ่านหนังสือของนักเรียน ก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลอง และหลังการทดลอง เสนอเป็นตารางวิเคราะห์พฤติกรรมประกอบการพรรณนา ดังตาราง 3

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 3 แสดงจำนวนนักเรียนและจำนวนครั้งที่นักเรียนใช้บริการห้องสมุดเพื่อการอ่านหนังสือ

(N = 23)

ระยะเวลา/ช่วงเวลาที่สังเกต พฤติกรรม	ก่อนการทดลอง (3 สัปดาห์)		ระหว่างการทดลอง (6 สัปดาห์)		หลังการทดลอง (3 สัปดาห์)	
	จำนวน คน (ร้อยละ)	จำนวน ครั้ง	จำนวน คน (ร้อยละ)	จำนวน ครั้ง	จำนวน คน (ร้อยละ)	จำนวน ครั้ง
ตอนเข้าก่อนโรงเรียนเช้า	-	-	-	-	7	7
	-		-		(30.43)	
ระหว่างเรียน	11	14	20	27	14	14
	(47.83)		(86.96)		(60.87)	
พักรับประทานอาหารกลางวัน	14	34	23	655	23	297
	(60.87)		(100.0)		(100.0)	
ตอนเย็นหลังโรงเรียนเลิก	-	-	21	64	23	75
	-		(91.30)		(100.0)	

จากตาราง 3 ก่อนการทดลอง 3 สัปดาห์ นักเรียนเข้าใช้บริการห้องสมุดมากที่สุดในช่วงเวลาพักรับประทานอาหารกลางวัน คิดเป็นร้อยละ 60.87 และรองลงมาคือช่วงเวลา
ระหว่างเรียน มีนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดคิดเป็นร้อยละ 47.83 ในช่วงเวลาเข้าก่อนโรงเรียนเช้า
และตอนเย็นหลังโรงเรียนเลิก นักเรียนไม่เข้าใช้บริการห้องสมุดเลย

ระหว่างการทดลอง ในการสังเกต 6 สัปดาห์ พบว่า นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดมากที่สุดในช่วงพักรับประทานอาหารกลางวัน คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด รองลงมา

คือช่วงเวลาเย็นหลังโรงเรียนเลิก นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดคิดเป็นร้อยละ 91.30 และในเวลาระหว่างเรียน นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดคิดเป็นร้อยละ 86.96 และในช่วงเวลาเข้าก่อนโรงเรียนเข้า ไม่มีนักเรียนเข้าใช้บริการห้องสมุดเลย

หลังการทดลอง ในการสังเกต 3 สัปดาห์พบว่า มีนักเรียนเข้าใช้บริการห้องสมุดในช่วงพักรับประทานอาหารกลางวันและเวลาเย็นหลังโรงเรียนเลิกคิดเป็นร้อยละ 100 และในช่วงเวลาเข้าก่อนโรงเรียนเข้า มีนักเรียนเข้าใช้บริการห้องสมุดร้อยละ 30 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสรุปได้ว่าหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองแล้ว นักเรียนเข้าใช้บริการห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มจำนวนมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ทั้งก่อนการทดลองและระหว่างการทดลอง

พฤติกรรมการใช้บริการห้องสมุดด้านการปฏิบัติตามระเบียบห้องสมุด การปฏิบัติตามระเบียบห้องสมุดเป็นพฤติกรรมที่จำเป็นต้องฝึกฝนให้นักเรียนตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อให้นักเรียนจะได้ปฏิบัติตามได้ถูกต้องตามมารยาทการเข้าใช้ห้องสมุด อันจะเป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียนเอง รายละเอียดพฤติกรรมปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงพฤติกรรมการใช้บริการห้องสมุดด้านการปฏิบัติตามระเบียบห้องสมุด และ
การอ่านหนังสือของนักเรียน (N = 23)

พฤติกรรม	ก่อนการทดลอง (3 สัปดาห์)		ระหว่างการทดลอง (6 สัปดาห์)		หลังการทดลอง (3 สัปดาห์)	
	จำนวน คน (ร้อยละ)	จำนวน ครั้ง	จำนวน คน (ร้อยละ)	จำนวน ครั้ง	จำนวน คน (ร้อยละ)	จำนวน ครั้ง
1. เขียนบันทึกสถิติการเข้า ใช้ห้องสมุด	8 (34.78)	13	23 (100.0)	655	23 (100.0)	332
2. ไม่เขียนบันทึกสถิติการเข้า ใช้ห้องสมุด	14 (60.87)	26	- -	-	- -	-
3. เขียนบันทึกสถิติการเข้า ใช้ห้องสมุดเมื่อครูเตือน	3 (13.04)	3	- -	-	- -	-
4. ส่งเสียงดังรบกวนเพื่อน และเล่นในห้องสมุด	1 (4.35)	3	- -	-	- -	-
5. อ่านหนังสือแล้วไม่เก็บไว้ ตามที่กำหนด	5 (21.74)	7	- -	-	- -	-

ตาราง 4 (ต่อ)

พฤติกรรม	ก่อนการทดลอง (3 สัปดาห์)		ระหว่างการทดลอง (6 สัปดาห์)		หลังการทดลอง (3 สัปดาห์)	
	จำนวน คน (ร้อยละ)	จำนวน ครั้ง	จำนวน คน (ร้อยละ)	จำนวน ครั้ง	จำนวน คน (ร้อยละ)	จำนวน ครั้ง
6. อ่านหนังสือแล้วนำไปเก็บไว้ตามที่กำหนดให้	10 (43.48)	25	23 (100.0)	655	23 (100.0)	332
7. ส่งหนังสือที่ยืมไปอ่านตามวันกำหนดส่ง	- -	-	23 (100.0)	265	23 (100.0)	129

จากตาราง 4 สรุปได้ว่า ก่อนการทดลอง 3 สัปดาห์ นักเรียนไม่เขียนบันทึกสถิติการเข้าใช้ห้องสมุดจำนวนร้อยละ 60.87 เขียนบันทึกสถิติการเข้าใช้ห้องสมุดเมื่อครูเตือน ร้อยละ 13.04 และเขียนบันทึกสถิติการเข้าใช้ห้องสมุดด้วยตนเอง ร้อยละ 34.78 จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด แสดงให้เห็นว่านักเรียนยังไม่เคยชินกับการบันทึกสถิติการเข้าใช้ห้องสมุด

ระหว่างการทดลอง 6 สัปดาห์ นักเรียนจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของนักเรียนทั้งหมด เขียนบันทึกสถิติการเข้าใช้ห้องสมุดด้วยตนเอง พฤติกรรมนี้เกิดขึ้นหลังจากที่ได้รับการชี้แจงให้เห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญที่ต้องบันทึกสถิติการเข้าใช้ห้องสมุดและฝึกให้นักเรียนเขียนบันทึกดังกล่าวแล้ว

All rights reserved

หลังการทดลอง 3 สัปดาห์ นักเรียนจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เขียนบันทึกสถิติการใช้ห้องสมุดด้วยตนเองทุกครั้งที่เข้าใช้บริการ เป็นการปฏิบัติตามระเบียบห้องสมุดได้อย่างถูกต้อง และต่อเนื่องกัน

นอกจากนั้นแล้ว จากการสังเกตความสนใจการอ่านหนังสือของนักเรียน สรุปได้ว่า

ก่อนการทดลอง 3 สัปดาห์ มีนักเรียนเข้าไปส่งเสียงดังรบกวนเพื่อนและเล่นในห้องสมุด 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.35 อ่านหนังสือแล้วไม่เก็บไว้ตามที่กำหนด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 21.74 อ่านหนังสือแล้วนำไปเก็บไว้ที่เดิม จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 43.48 ส่งหนังสือที่ยืมไปอ่านตามวันกำหนดส่ง ไม่มีเลย สาเหตุเพราะ ไม่มีคนยืมไปอ่าน

ระหว่างการทดลอง 6 สัปดาห์ และหลังการทดลอง 3 สัปดาห์ นักเรียนได้รับการฝึกฝนการปฏิบัติตามมารยาทการใช้ห้องสมุดทำให้พฤติกรรมของนักเรียนได้รับการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น กล่าวคือ ไม่มีการส่งเสียงดังรบกวนเพื่อนและเล่นในห้องสมุด นอกจากนั้นแล้ว เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือแล้วก็นำไปเก็บไว้ตามที่กำหนดให้ และส่งหนังสือที่ยืมไปอ่านได้ตามวันกำหนดส่ง

ความสนใจการอ่านหนังสือของนักเรียน การแสดงออกซึ่งความสนใจการอ่านหนังสือของนักเรียนนี้ เป็นพฤติกรรมที่ครูบรรณารักษ์ต้องสังเกตและรวบรวมข้อมูลไว้เพื่อดำเนินการปรับปรุงห้องสมุด ตลอดจนให้คำแนะนำช่วยเหลือแก่ผู้ใช้บริการให้ได้รับประโยชน์มากที่สุด รายละเอียดปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงความสนใจในการอ่านหนังสือของนักเรียน (N = 23)

พฤติกรรม	ก่อนการทดลอง (3 สัปดาห์)		ระหว่างการทดลอง (6 สัปดาห์)		หลังการทดลอง (3 สัปดาห์)	
	จำนวน คน (ร้อยละ)	จำนวน ครั้ง	จำนวน คน (ร้อยละ)	จำนวน ครั้ง	จำนวน คน (ร้อยละ)	จำนวน ครั้ง
1. เข้าไปดูหนังสือตาม ชั้นวางหนังสือแล้วเดินออก ห้องสมุดไป	5 (21.74)	7	- (-)	-	- (-)	-
2. เข้าไปอ่านหนังสือด้วย ความตั้งใจ	2 (8.70)	2	23 (100.0)	655	23 (100.0)	332
3. อ่านหนังสือพิมพ์	1 (4.35)	1	9 (39.13)	21	14 (60.87)	31
4. อ่านหนังสืออ้างอิง	- (-)	-	4 (17.39)	6	- (-)	-
5. อ่านหนังสือส่งเสริมการ อ่านหรือหนังสืออ่าน เพิ่มเติม	3 (13.04)	4	23 (100.0)	155	23 (100.0)	25

ตาราง 5 (ต่อ)

พฤติกรรม	ก่อนการทดลอง (3 สัปดาห์)		ระหว่างการทดลอง (6 สัปดาห์)		หลังการทดลอง (3 สัปดาห์)	
	จำนวน คน (ร้อยละ)	จำนวน ครั้ง	จำนวน คน (ร้อยละ)	จำนวน ครั้ง	จำนวน คน (ร้อยละ)	จำนวน ครั้ง
6. อ่านหนังสือภาพ	5	9	23 (100.0)	243	20 (86.96)	85
7. อ่านหนังสือนิทานประกอบ ภาพ	7 (30.43)	15	23 (100.0)	254	23 (86.96)	109
8. อ่านหนังสือเยาวชน ประเภทเรื่องสั้น	2 (8.70)	4	17 (73.91)	57	21 (31.30)	73
9. อ่านหนังสือการ์ตูน	10 (43.48)	16	22 (95.65)	262	22 (95.65)	76
10. สอบถามครูบรรณารักษ์ หรือครูประจำวิชาเมื่อ พบปัญหาในการอ่าน	1 (4.35)	1	7 (30.43)	21	14 (60.87)	24

ตาราง 5 (ต่อ)

พฤติกรรม	ก่อนการทดลอง (3 สัปดาห์)		ระหว่างการทดลอง (6 สัปดาห์)		หลังการทดลอง (3 สัปดาห์)	
	จำนวน คน (ร้อยละ)	จำนวน ครั้ง	จำนวน คน (ร้อยละ)	จำนวน ครั้ง	จำนวน คน (ร้อยละ)	จำนวน ครั้ง
11. ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม จากการเรียนในชั้นเรียน ปกติ	1 (4.35)	1	- (-)	-	10 (43.48)	18
12. ยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน	-	-	23 (100.0)	287	23 (100.0)	133
13. ไม่เข้าใช้บริการห้องสมุด	3 (13.04)	3	- (-)	-	- (-)	-

จากตาราง 5 ก่อนการทดลอง 3 สัปดาห์ มีนักเรียนเข้าไปอ่านหนังสือคิดเป็นร้อยละ 21.74 ของนักเรียนทั้งหมด การเลือกประเภทหนังสือที่อ่านตามความชอบและความสนใจของนักเรียน จากมากไปหาน้อย ได้แก่ หนังสือการ์ตูน หนังสือนิตยสารประกอบภาพ หนังสือภาพ หนังสือส่งเสริมการอ่านหรือหนังสืออ่านเพิ่มเติม สำหรับหนังสืออ้างอิงนั้น ยังไม่ได้รับความสนใจจากนักเรียน การสอบถามครูบรรณารักษ์หรือครูประจำวิชาเมื่อพบปัญหาในการอ่านคิดเป็นร้อยละ 4.35 และมีผู้ไม่เข้าใช้บริการห้องสมุดคิดเป็นร้อยละ 13.04

ระหว่างการทดลอง 6 สัปดาห์ นักเรียนจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของนักเรียนทั้งหมดเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุดด้วยความตั้งใจและยืมกลับไปอ่านที่บ้านทุกคน เพราะมีกิจกรรม

จากแผนการสอนกระตุ้นให้นักเรียนได้อ่านหนังสือจากห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง สำหรับการสอบถามปัญหาจากครูบรรณารักษ์หรือครูประจำวิชาเมื่อพบปัญหาจากการอ่านมีจำนวนเพิ่มขึ้นมากกว่าช่วงระยะเวลาก่อนการทดลอง คิดเป็นร้อยละ 30.43

หลังการทดลอง 3 สัปดาห์ นักเรียนจำนวน 23 คน ยังคงเข้าไปใช้บริการห้องสมุดและการยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน ซึ่งเป็นพฤติกรรมต่อเนื่องจากพฤติกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างการทดลอง จะแตกต่างกันตรงที่หลังการทดลองแล้ว ไม่มีกิจกรรมการอ่านที่เป็นเงื่อนไขให้นักเรียนต้องปฏิบัติเหมือนกิจกรรมระหว่างการทดลอง นั้นแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความสนใจการอ่านจนเป็นนิสัยเพิ่มขึ้น

ทัศนคติด้านการอ่านของนักเรียน ก่อนการทดลองและหลังการทดลองกิจกรรม

จากการให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดทัศนคติการอ่านก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกัน แล้วนำผลคะแนนรวมที่ได้จากแบบทดสอบวัดทัศนคติมาเปรียบเทียบหาความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง ผลของคะแนนที่ได้ปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 แสดงค่าการคำนวณผลต่างของคะแนนรวมจากแบบทดสอบวัดทัศนคติการอ่านของนักเรียนก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

กลุ่มการทดลอง	ΣX ก่อนการทดลอง	ΣX หลังการทดลอง	ΣD
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 23 คน	1730	1939	209

จากตาราง 6 ผลของคะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบวัดทัศนคติ ปรากฏว่าหลังการทดลอง นักเรียนทำคะแนนจากแบบทดสอบได้สูงกว่าเดิม แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านเพิ่มมากขึ้นด้วย ส่วนรายละเอียดของคะแนนจากแบบทดสอบวัดทัศนคติเป็นรายบุคคลนั้นได้แสดงไว้ในภาคผนวก ข.